

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår dato:	Vår referanse:	Deres/Dykkar dato:	Deres/Dykkar ref.:	Saksbehandler:	Telefon:
31.03.2005	03/338-8	07.12.2004	200308693-/AT	TOT	

Høring – BIBSYS framtidig organisering og oppgaver

Høgskolen i Buskerud (HiBu) har mottatt brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) angående høring på utredningen angående BIBSYS framtidig organisering av oppgaver av 30.11.04.

BIBSYS er et samarbeidsprosjekt som uh-bibliotekene har jobbet fram i fellesskap. BIBSYS har blitt en nasjonal ressurs og er resultat av et "dugnadsarbeid". Bibsys har potensiale til å framstå som en merkevare. HiBu ser imidlertid også nødvendigheten av at BIBSYS, som organisasjon og som system, har behov for en evaluering og gjennomgang. Målet må være at BIBSYS også i framtida, der hovedvekten etter hvert dreies mot digitale tjenesteleveranser, skal være førstevalg når uh-bibliotekene skal velge bibliotekverktøy.

Det er positivt at det i utredningen foreslås at det vurderes en utskifting og modernisering av dagens biblioteksystem. Det er behov for en modernisering og oppgradering av BIBSYS basissystem og integrasjon mot andre datasystemer som er i bruk ved moderinstitusjonene.

"BIBSYS' nasjonale oppgaver bør framheves og vektlegges i større grad enn hittil. BIBSYS representerer et nasjonalt gode som bør sikres og ivaretas som en sentral nasjonal oppgave i kraft av å være et system basert på og bygget opp omkring en sentral felles katalog. BIBSYS formål bør endres i tråd med dette" (Se 5.6).

Utvalget slår fast at BIBSYS er det nærmeste vi kommer et nasjonalt biblioteksystem i Norge, og det pekes på at BIBSYS er en del av infrastrukturen i universitets- og høgskolesektoren, samtidig som nasjonale oppgaver for Nasjonalbiblioteket ivaretas. Det argumenteres videre for at sentrale myndigheter derfor bør gå inn og finansiere noe av driften, slik det gjøres for eksempel for UNINETT. Dette er en vurdering vi er enige i, og vi håper dette viktige punktet i utredningen følges opp. Sentral bevilgning bør knyttes direkte mot drift av BIBSYS som et felles system for bibliotekene i uh-sektoren, og mot nødvendige utviklingskostnader for dette felles driftsystemet. BIBSYS kan med fordel stå for driften av en rekke databaser, også kommersielle produkter, og gi støtte for de applikasjoner som driftes. Et eksempel er en bibliotekportal for medlemsinstitusjonene.

"Deler av BIBSYS' basisoppgaver bør defineres som en del av en nasjonal infrastruktur som finansieres direkte fra sentrale myndigheter. Utvalget mener finansieringen av BIBSYS må settes i en større sammenheng. En infrastruktur for forskning og høyere utdanning som skal tjene hele sektoren, må finansieres på en måte som fordeler utgiften over hele den sektoren den betjener" (Se 5.8).

Høgskoledirektørens stab
Postboks 235, Frogsvei 41
3601 Kongsberg
Telefon: 32 86 95 00
Telefaks: 32 86 98 83

Kongsberg
Postboks 251, Frogsvei 41
3601 Kongsberg
Telefon: 32 86 95 10
Telefaks: 32 86 98 16

Drammen
Konggt.51,
3019 Drammen
Telefon: 32 20 64 00
Telefaks: 32 20 64 10

Hønefoss
Serviceboks 6, Bredalsvegen 14
3511 Hønefoss
Telefon: 32 11 71 00
Telefaks: 32 11 71 10

www.hibu.no
Postmottak@hibu.no
Org.nr:971572795

Det er grunn til å understreke at BIBSYS også brukes utover undervisnings- og forskningsvirksomheten ved institusjonene. Den tilgangen som samfunnet får gjennom BIBSYS til uh-bibliotekenes samlinger er av betydelig verdi, og presenteres for allmennheten som en samlet ressurs over innholdet i norske fag- og forskningsbibliotek.

Det legges vekt på at BIBSYS må bli mer kunde- og produktorientert, og at de mot betaling må kunne påta seg enkeltoppdrag for medlemmene. Dette har vi sett konturene av i de siste par årene, idet for eksempel FORSKDOK er blitt skilt ut som egen tjeneste som det betales ekstra for. Høgskolen vil imidlertid påpeke at det er viktig at mest mulig av de tjenester uh-sektoren har bruk for kan inngå som basistjenester i BIBSYS-avgiften, for eksempel tjenester som "open access" og faglig publisering.

"Styrefunksjonen bør profesjonaliseres for å øke beslutningsevnen i organisasjonen. Styret bør sammensettes ut fra bred kompetanse, ikke ut fra representativitet" (Se 5.5). Høgskolen støtter at styrefunksjonen profesjonaliseres. Det forutsettes at et profesjonelt styre i BIBSYS foruten økonomisk og organisatorisk kompetanse også skal ha god innsikt i bibliotekenes strategi- og tjenesteutvikling.

Når de gjelder organisasjonsform sier rapporten at det som en følge av føringer i mandatet i realiteten er to mulige organisasjonsformer som skal vurderes: BIBSYS som forvaltningsorgan under NTNU og BIBSYS som aksjeselskap, eiet av staten eller et delt eierskap mellom flere statlige institusjoner.

"Utvalget anbefaler at aksjeselskap blir valgt som framtidig organisasjonsform for BIBSYS. BIBSYS står overfor betydelige teknologiske utfordringer som vil stille store krav til styringsevne og finansiering. Utvalget mener aksjeselskapsformen i større grad enn forvaltningsorganformen vil kunne effektivisere styringsevnen og arbeidet med finansiering av framtidige utviklingsoppgaver" (Se 6.4).

Utvalget legger vekt på at man må etablere en beslutningsstruktur som gjør at endringer kan gjennomføres raskt. Det pekes på at organisasjonen i dag har "overskudd på demokrati" samtidig som den er lite transparent for medlemsinstitusjonene. Det foreslås derfor at BIBSYS blir et aksjeselskap. Dette er en vurdering som høgskolen er enig i. HiBu mener at aksjeselskapsformen er den mest hensiktsmessige i forhold til de endringene som BIBSYS skal gjennomføre og den nye rollen som er forventet av organisasjonen.

"Utdannings- og forskningsdepartementet bør stå som eier av BIBSYS som aksjeselskap. Utvalget mener at BIBSYS er en viktig nasjonal infrastruktur for hele biblioteksektoren. Utdannings- og forskningsdepartementet og Kirke- og kulturdepartementet må derfor vurdere om Kirke- og kulturdepartementet også bør delta på eiersiden eller sikres innflytelse på annen måte" (Se 6.4).

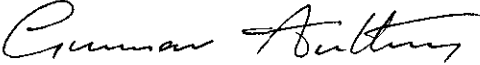
Høgskolen mener at UFD bør være eneeier av BIBSYS som aksjeselskap. Denne vurderingen bygger på rapportens beskrivelse av de store utviklingsoppgaver og den rolleendringen BIBSYS står overfor. Med UFD som eneeier blir forankring av øverste ansvar tydelig og beslutningsprosessene ikke for kompliserte. Vi støtter rapportens syn om at Nasjonalbiblioteket, underlagt KKD, må sikres innflytelse. Med UFD som eneeier kan dette skje ved å vedtektsfeste at Nasjonalbiblioteket skal ha rett til å oppnevne styremedlem i aksjeselskapet.

Som en konsekvens av den foreslåtte styringsformen foreslås det at BIBSYS' råd nedlegges og erstattes av informasjons- og diskusjonsfora. Det foreslås også at referansegruppene nedlegges, og at det i stedet opprettes tidsbegrensede prosjektgrupper som kan bistå i forskjellig utviklingsarbeid. HiBu støtter dette forslaget. BIBSYS' råd har for lengst utspilt sin rolle, og vi tror at fellesmøter som går i retning av mer informasjon og diskusjon av sentrale temaer, slik utvalget foreslår, vil være en bedre løsning. Rollen til dagens referansegrupper er uklar, og forhåpentlig vil de foreslåtte tidsbegrensede prosjektgruppene bli mer hensiktsmessige.

Begrunnelsen for å foreslå at BIBSYS blir et aksjeselskap er at man da skal kunne styre mer effektivt og blant annet skal kunne ta opp lån for å finansiere utviklingsoppgaver som for eksempel skifte av system. Dette virker som en fornuftig løsning, i det dagens styringsform har vist seg å ikke være effektiv nok.

Høgskolen i Buskerud mener at det er et godt stykke arbeid som er gjort med denne utredningen. BIBSYS' som del av infrastrukturen i universitets- og høgscolesektoren slås fast, BIBSYS' nasjonale rolle blir vurdert, og høgskolen er enig i at tiden er moden for viktige og nødvendige tekniske og organisatoriske endringer.

Med hilsen

Gunnar Aultun
Høgskoledirektør

Turi Otterstad
Hovedbibliotekar